

Aagot Bye (1883-1973)

Lind på Kjøpsvik og Schjelderup på Tårnes

01.01.2010

Helge Øi

Aagot Bye (1883 - 1973)

Det er med spesiell interesse jeg undersøker bakgrunnen til mennesker jeg har møtt og på et eller annet plan har hatt et forhold til siden barndommen. I denne sammenheng har det vært "tante" Aagot og til dels også hennes slektning Jan Winther. Jan og far kjente hverandre fra ungdommen av uten at noen av dem den gang visste at de var i slekt. Etter krigshandlingene i 1940 og før far dro til England, var han og Jan mannskap på frakteskuta "Kjøpsvik" sammen med Jacob Lind - Jans tremenning. Siden traff jeg Jan og kona Åse mens de bodde i Bodø og jeg var også og besøkte dem begge i Sørkil på Hamarøy etter at de på sine eldre dager hadde flyttet dit. (Se eget innlegg i Media/Historier.)

Aagot traff jeg flere ganger i anledning besøk på Kjøpsvik. En gang bodde jeg hos henne i huset til "lensmann Kokaas" – hennes andre ektemann. Da jeg i sin tid begynte å arbeide med tante Solveigs slektsmateriale, visse jeg vel ikke mer om Aagots bakgrunn enn det en i dag kan lese i "på nettet" i slektsboken for Tysfjord. Solveig har fortalt meg at Aagot og Jan var i slekt, men hun visste ikke helt hvordan. Jeg har latt det bli med det inntil historien om Sara Susanne og Johannes Krog dukket opp i anledning slektskrøniken "Hundre år" som kom ut tidligere i år. Etter som Herbjørg Wassmo her knytter sin egen person til det historiske persongalleriet hos Krogene uten selv i virkeligheten å være direkte etterkommer, har jeg vært litt på let etter det forholdet forfatteren i et åpent brev til leserne formulerer "*jeg er i samme slekt, bare med en annen Sara Susanne*". Akkurat det var for så vidt greit avklart. Wassmo´s slektslinje kommer inn på Møkland i Bø (tidligere Øksnes). Aner er Peder Rist Drejer (1769-1854) i sitt ekteskap med Jokumine Lorentze Krog (1793-1878). (Se innlegget om Herbjørg og Sara Susanne i Media/Historier.)

Jeg fant fort ut at Aagots morfar var *Cristopher Andreas Schjelderup* og hennes mormor *Anne Christine Krog* fra Offersøy – en søster til *Johannes Krog*. Datteren *Sara Susanne* (Aagots mor) var således kusine til barna på Hamnesⁱ og Aagot tremenning med deres barn igjen. ⁱⁱ

Aagots far – *Oluf Gustav Olausen Bye* - kommer ikke inn i historien lenger enn at han var fra Trondheim og kom til Ibestad som handelsbetjent. Her møtte han Sara Susanne Schjelderup som etter at faren døde i 1865 kom til handelsmann Peder Dons i Ibestad. I folketellingen 1875 er hun oppført som pleiedatter og er da 18 år gammel. Hun og Oluf gifter seg på Ibestad 19. juli 1882 og familien flytter til Trøndelag hvor Aagot blir født i Levanger i 1883. Senere kom søsknene Halfdan og Vally. (Begge giftet seg i sin tid med hver sin Winther fra Sørkil). Dette var den enkle delen av oppnøstingen. Schjelderup-delen krevde mer arbeid.

Christoffer Andreas Schjelderup (1828-1865) på Forså i Tysfjord var sønn til *Willas Bing Schjelderup* (1808 – 1832) og *Hardovikke Christine Harvigsdtr* (1805-1830). De kom til Forså rundt 1830 etter først å ha bodd på Ulvikⁱⁱⁱ. Solveig Øi har i sin tid arbeidet mye med presteslektene Drejer og Schjelderup. Det var i tiden før slektsforskerne kunne utveksle informasjon via data og internett. Når jeg nå sitter med hennes skriftlige materiale er det tydelig at det har vært et møysommelig arbeid som har krevd mye tid og ikke minst vedvarende interesse. Willas Bing Schjelderup var ikke å finne i hennes materiale og heller ikke i de kildene på nettet som vanligvis er oppdaterte på familien Schjelderup. Her kom imidlertid navnesosiologien til hjelp. Sønnen til Willas Bing Schjelderup på Forså - *Christoffer Andreas* - har samme navn som sognepresten i Lødingen – Anne Sophie Linds onkel (Anne Sophie er "gamle" Linds mor). Willas Bing har i utgangspunktet samme navn som så vel Anne Sophies bror til like med flere andre i samme slektslinje – gjerne med navneformen Willatz. En vet at sognepresten Christoffer Andreas Schjelderups kone – *Sara Susanne Bing Drejer* – var datter til *Willatz Bing Drejer* (1735-1811), sogneprest i Hadsel, og at samme mann var farfar til Anne Sophie Lind. Nå var den mest sannsynlige løsningen at sogneprest i Lødingen Christoffer Andreas Schjelderup (1770-1848) var Aagots tippoldefar og etter som hans kone igjen var kjødelig tante til Jacobs farmor, ville ringen kunne være sluttet. Problemet var bare at Willas Bing Schjelderup ikke forekom i de tilgjengelige kilder på nettsidene.

Neste skritt var derfor å se på barneflokkene i Lødingen og hvor de kunne være født. Det er kjent at Christopher Andreas Schjelderup ble residerende pastor i Bø i 1798. I folketellingen 1801 er han oppført som "sognets prest" og i 1810 ble han utnevnt til sogneprest samme sted. Her var han i ytterligere fem år før han fikk sognekallet i Lødingen hvor han var fra 1815 fram til sin død i 1848. Barna som jeg hadde oversikt over – syv stykker - var født i tidsrommet 1779 til 1822. (Vivian Fjordholm sier han hadde fjorten.^{iv}) Mellom det tredje og fjerde barnet var det et relativt stort sprang, hele ni år. Det kunne jo være at det i det mellomrommet var født et barn i Bø som ikke var registrert i mine kilder. I det statlige digitalarkivet finnes skannede kirkebøker fra de fleste av landets kommuner. Eureka - her i ministerialboken for Bø kirke årene 1759–1820 står Willas Bing Schjelderup oppført som født 27. februar 1808 og døpt i Bø kirke, sannsynligvis av faren. Da var ringen sluttet. Aagot var i samsvar med god, gammel handelshustradisjon "i slekta". Om enn noe langt ute hva angår Lind, men det ser ikke å ha vært av stor betydning i de dager.

ⁱ Herbjørg Wassmo: *"Hundre år"*, 2009

ⁱⁱ Den enkleste kilden her er Tysfjord kommunes slektsprosjekt som ligger på nettet, se Forså 9 og Ulvik 10.

ⁱⁱⁱ Ibid

^{iv} Vivian Fjordholm: *Gårds- og slektshistorie for Lødingen*, s. 953-954 (b.II)